

**Изследване на образователните нужди и интереси на целевата група,
извършено в рамките на проект СОА25-ДГ56-3040/15.09.2025 г.
„Уча, свързвам се, успявам: Интеграция на млади бежанци чрез
обучение“, финансиран по Програма „София — град на младите и
активните“ 2025 г. на Столична община**

Изготвил:

д-р Васил Павлов,

ръководител проект СОА25-ДГ56-3040/15.09.2025 г.

1. Въведение

Процесът на социална и образователна интеграция на мигранти и бежанци е ключов елемент от съвременните предизвикателства пред приемащите общества. В условията на нарастваща миграция, особено от региони, засегнати от конфликти като Близкия изток, разбирането на потребностите и ограниченията на новопристигналите групи придобива особено значение. Настоящият доклад има за цел да анализира резултатите от проведено анкетно проучване сред 51 респонденти, пребиваващи в България, като се акцентира върху тяхната социално-демографска характеристика, образователен и професионален профил, езикови умения, мотивация за обучение и основни пречки пред достъпа до образователни програми.

2. Методология

Данните са събрани чрез анкетна форма, разработена в Microsoft Forms, която съдържа 13 въпроса. Въпросите обхващат демографски показатели (възраст, пол, държава на произход), продължителност на престоя в България, образование, наличие на професионални умения, езикови компетентности, образователни интереси, мотивация за учене и трудности при достъпа до образование. В извадката са включени всички 51 респонденти, попълнили анкетата. Следователно изследването има характер на целева извадка, като резултатите не могат да бъдат генерализирани за всички мигранти в страната, но предоставят ценна информация за конкретна група лица.

3. Анализ на резултатите

3.1. Демографски профил

Респондентите се характеризират с относително еднороден профил. Всички участници са мъже, което вече представлява ограничение в представителността на извадката. По отношение на възрастта преобладават младите хора: най-голям дял заемат групите от 18 до 24 и от 25 до 34 години. Няма представители на възраст над 35 години. Това обстоятелство подсказва, че става дума за мобилна група, ориентирана към трудова заетост и активно участие в социалния живот.

По отношение на страната на произход доминират респонденти от Ирак и Сирия, което съответства на миграционните потоци към България през последните години. Повече от половината участници пребивават в страната от по-малко от шест месеца. Това означава, че по-голямата част са новопристигнали и се намират в начален етап на адаптация към новата среда.

3.2. Образование и професионални умения

Образователното равнище на участниците е ниско. Почти половината имат завършено само начално образование или изобщо не са преминали през формална образователна система. Само единадесет респонденти имат средно образование, а висше образование напълно отсъства. Това създава сериозни предизвикателства пред възможността за бърза интеграция на пазара на труда, особено в професии, изискващи по-висока квалификация.

В същото време над половината от анкетираните посочват, че притежават професионални умения или квалификация. Сред споменатите умения се открояват практически и занаятчийски професии, които могат да намерят приложение в различни сектори на икономиката. Въпреки това липсата на официални документи и признати сертификати може да се превърне в пречка за тяхното ефективно използване.

3.3. Езикови компетентности

Езиковата бариера е основният проблем, който възпрепятства социалната и професионалната интеграция. Огромното мнозинство от анкетираните не владеят български език, а тези, които имат познания, се намират на базисно ниво (A1). Само един респондент е посочил ниво A2, докато няма участници, владеещи езика на по-високо равнище. Липсата на езикови умения не само възпрепятства достъпа до образование и

обучение, но и съществено ограничава възможностите за намиране на работа и за общуване с институциите.

3.4. Образователни интереси и мотивация за учене

Респондентите проявяват най-силен интерес към програми, свързани с кариерно развитие и преквалификация. Значителна част изразяват желание да повишат своите компетентности в сферата на компютърната грамотност и предприемачеството, макар тези области да остават второстепенни. Основният мотив за включване в образователни дейности е намирането на работа, което е посочено от две трети от участниците. По-малък, но все пак значим дял, свързва образованието с личностно развитие, интеграция и възможности за продължаване на образованието.

3.5. Пречки и затруднения

Сред всички трудности най-значима е езиковата бариера, която е отбелязана от повече от две трети от анкетираните. Това потвърждава, че без целенасочени езикови курсове всякакви други интеграционни мерки биха били ограничени в ефекта си. Наред с езика, някои респонденти посочват липса на информация за налични курсове, финансови пречки и ограничено време. Въпреки че тези фактори са по-слабо изразени, те все пак подсказват необходимостта от цялостен подход, включващ достъпна и гъвкава система за обучение.

4. Заключение

Резултатите от проучването очертават сравнително еднороден профил на група млади мъже, мигранти или бежанци, основно от Ирак и Сирия, които пребивават в България отскоро. Те се характеризират с ниско образователно равнище и сериозна езикова бариера, но проявяват отчетлива мотивация за обучение и интеграция, водени най-вече от стремежа да намерят работа. В този контекст ключова предпоставка за успешната им адаптация е разработването и предлагането на достъпни езикови програми, които да създадат основа за последващо включване в професионални и образователни инициативи. Паралелно с това е необходимо признаване и валидиране на съществуващите професионални умения, както и предоставяне на възможности за преквалификация в сектори с високо търсене на работна сила.